

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (toinen jaosto)

10 päivänä kesäkuuta 1999 *

Asiassa T-10/98,

E-Quattro Snc, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Laveno-Mombello (Italia), edustajanaan asianajaja Giuseppe Marchesini, Corte di Casazione, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja José Luis Iglesias Buhigues ja oikeudellisen yksikön virkamies Barry Doherty, avustajanaan asianajaja Alberto Dal Ferro, Vicenza, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii Euratomin perustamissopimuksen 153 artiklan nojalla, että sille korvataan vahinko, jota se väittää kärsineensä yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen yhteydessä,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Potocki sekä tuomarit
C. W. Bellamy ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.12.1998 pidetyssä suullisessa
käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perustana olevat tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

- 1 Kantaja ja Euroopan yhteisön puolesta komissio, edustajanaan tässä tarkoituk-
sessa Ispran yhteisen tutkimuskeskuksen ympäristön tutkimuslaitoksen johtaja,
tekivät 28.3.1996 konsultointisopimuksen tutkimuslaitokseen kuuluvan Euroo-
pan kemiallisten aineiden toimiston teknisestä ja logistisesta avustamisesta.
- 2 Sopimuksen 9 kohdan mukaan siihen sovelletaan Italian oikeutta. Sen liitteessä 2
olevan 10 kohdan mukaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on yksin-
omainen toimivalta käsitellä osapuolten väliset riidat.

- 3 Sopimus käsitti kaksi vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa 28.3.1996—27.3.1997 suoritettavia palveluja olivat avustaminen tieteellisten kokousten valmistelussa ja tieteellisen ATK-pohjaisen tietokannan luominen (sopimuksen liite 1).

- 4 Näistä palveluista oli sovittu maksettavaksi palkkioina 190 400 ecua (sopimuksen 6.1 kohta). Huhti- ja heinäkuussa 1996 komissio suoritti sopimuksen 7.1 kohdan mukaisesti kaksi maksua, jotka olivat yhteensä 133 280 ecua. Jäännöserä eli 30 prosenttia koko hinnasta oli määrä maksaa ympäristön tutkimuslaitoksen hyväksytyä kantajan esittämän loppuselvityksen. Kantaja laati 6.3.1997 teknisestä ja logistisesta avustamisesta 57 120 ecun suuruisia jäännöserää vastaavan laskun, jonka se lähetti komissiolle 10.3.1997 päivätyllä kirjeellä. Maksu oli suoritettava 60 päivän kuluessa sitä koskevan vaatimuksen vastaanottamisesta (sopimuksen 7.2 kohta).

- 5 Komissio ilmoitti kantajalle 18.3.1997 päivätyllä ja 22.3.1997 vastaanotetulla kirjeellä päätöksestä, jonka mukaan sopimuksen toisen vaiheen aloittamiseen ei ollut annettu lupaa.

- 6 Kantaja toisti 20.5.1997 päivätyssä kirjeessä vaatimuksensa siitä, että sopimuksen ensimmäistä vaihetta koskeva jäännöserä maksetaan.

- 7 Komission varainhoidon valvontaa käsittelevä pääosasto suoritti 10.6.1997 tarkastuksen paikan päällä kantajan tiloissa sopimuksen 12 kohdan mukaisesti. Tämä pääosasto laati 23.6.1997 tarkastusta koskevan kertomuksen.

- 8 Kantaja nosti näin ollen 16.7.1997 yhteisöjen tuomioistuimessa tämän kanteen, joka rekisteröitiin numerolla C-257/97.

- 9 Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että siltä selvästi puuttui toimivalta käsitellä sen ratkaistavaksi saatettua asiaa, ja siirsi 9.12.1997 antamallaan määräyksellä asian Euratomin tuomioistuimen perussäännön 48 artiklan nojalla yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä totesi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

- 10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimena asianosaisia pyydettiin vastaamaan tiettyihin kysymyksiin ja toimittamaan tiettyjä asiakirjoja. Asianosaiset noudattivat näitä pyyntöjä.

- 11 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 3.12.1998 pidetyssä istunnossa.

- 12 Tässä yhteydessä kantaja ilmoitti, että se luopui vaatimuksestaan, jonka mukaan komission on korvattava sopimussuhteen väitetyistä irtisanomisesta aiheutunut vahinko, ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin merkitsi tämän pöytäkirjaan.

Asianosaisten vaatimukset

- 13 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- velvoittaa komission korvaamaan kantajalle vahingon, jota tälle oli aiheutunut ja edelleen aiheutui siitä, että maksamatta jääneessä laskussa kuvattuja palveluja koskevan jäännöserän maksu viivästyi jatkuvasti,
 - velvoittaa komission maksamaan korkoa maksun erääntymispäivästä siihen asti, kun jäännöserä on kokonaan maksettu,
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 14 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- hylkää kanteen,
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pääasia

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 15 Kantaja huomauttaa, että sopimuksen sanamuodon mukaan komission on maksettava lasku kahden kuukauden kuluessa sen esittämisestä. Komissio voi

ylittää tämän määräajan vain, kun se on tehnyt laskussa tarkoitettuja suorituksia koskevan reklamaation tai kun lasku ja muut asiakirjat ovat puutteellisia (sopimuksen 7.2 kohta).

- 16 Esillä olevassa asiassa lasku laadittiin 6.3.1997. Tämän kanteen jättämispäivänä ei laskua kuitenkaan ollut vielä maksettu, vaikka sopimuksen 7.2 kohdassa tarkoitettua reklamaatiota ei ole tehty.
- 17 Koska komissio ei ole täyttänyt sopimusvelvoitteitaan eikä virallisesti selittänyt viivästystään, kantaja vaatii korvausta sille aiheutuneesta vahingosta, joka vastaa maksamatta jääneessä laskussa olevaa summaa korkoineen, laskettuna erääntymispäivästä eli kahden kuukauden kuluttua siitä, kun lasku on vastaanotettu.
- 18 Kantaja korostaa, ettei sitä voida moittia sopimuksen valmistelussa väitetyiksi tapahtuneista rikkomisista; se oli tuolloin toimittanut täydelliset ja totuudenmukaiset asiakirjat, jotka koskivat sen perustamispäivää, varallisuusasemaa ja sen johtajien aikaisempaa toimintaa.
- 19 Sopimuksen täytäntöönpanon osalta kantaja ei kiistä sitä, että yhtenä sopimuksen kohteista olevaa ATK-pohjaisen tietokannan luomista ei ole toteutettu. Kantajan mukaan tämä kuitenkin johtuu sopimuskumppanin nimenomaisesta pyynnöstä. Tieteelliset tehtävät siirrettiin siten sopimuksen toiseen vaiheeseen Euroopan kemiallisten aineiden toimiston virkamiesten nimenomaisesta pyynnöstä. Tähän liittyen kantaja sai entistä enemmän hallinnollisia tehtäviä hoitaakseen, mikä ilmenee 28.5.1996 päivätyistä komission kirjeistä, joka oli nimeltään ”tiedote [Euroopan kemiallisten aineiden toimiston] henkilöstölle”. Kysymys ei siten ole siitä, että kantaja olisi jättänyt sopimusvelvoitteet osaksi täyttämättä, vaan sopimuskumppanin tahdosta johtuvasta muiden tehtävien suorittamisesta.

- 20 Näin ollen kantajan mukaan sopimuksen ensimmäiseen vaiheeseen liittyviä suorituksia koskevan jäännöserän maksaminen on perusteltua ja sääntöjenmukaista, koska se vastaa sellaista korvaavaa toimintaa, jota kantaja on harjoittanut sopimuskumppanin nimenomaisesta pyynnöstä. Kantaja viittaa tältä osin käsin kirjoitettuun muistioon, joka sisältää sen mukaan pöytäkirjan 27.1.1997 pidetystä kokouksesta, johon osallistui Euroopan kemiallisten aineiden toimiston yksikön päällikkö, ja jossa määritetään tulevien kuukausien yhteistyöohjelma.
- 21 Näin ollen ainoaksi kysymykseksi jää kantajan mukaan se, vastaavatko todellisuudessa tehdyt hallinnolliset suoritukset ja alun perin sopimuksessa määrätyt ATK:ta koskevat suoritukset taloudellisesta näkökulmasta toisiaan.
- 22 Komissio esittää todenneensa joitakin sääntöjenvastaisuuksia kyseiseen sopimukseen nähden. Kantaja ei toteuttanut osaa sopimuksessa määrätyistä suorituksista, ja toisin kuin se väittää, mistään sopimuksen muutoksesta ei ollut sovittu. Komission mukaan sen menettely oli näin ollen laillista, ja kantajan vaatimus on hylättävä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 23 Sopimuspuolten 28.3.1996 allekirjoittaman sopimuksen 13 kohdan mukaan sopimuksen liitteet ovat sen erottamaton osa.
- 24 Sopimuksen liitteessä 1 luetellaan suoritukset, jotka kantajan oli toteutettava sopimuksen ensimmäisen vaiheen aikana.

- 25 Sen lisäksi, että liitteessä määrättiin ympäristön tutkimuslaitoksen avustamisesta järjestettäessä Isprassa tai tämän ulkopuolella pidettäviä noin 55:tä kokousta (sopimuksen liitteessä 1 olevan 3 kohdan a alakohhta), siinä määrättiin myös tieteellisen ATK-pohjaisen tietokannan toteuttamisesta.
- 26 ”Kustannusarviossa”, jonka kantaja oli laatinut sopimuksen tekomenettelyn yhteydessä, tämän tietokannan toteuttamiseksi myönnetyt varat olivat 44 300 ecua, mihin oli lisättävä alaan erikoistuneesta henkilöstöstä johtuvat kustannukset.
- 27 Kantaja ei ole kiistänyt kirjallisissa esityksissään sitä, että tätä ATK-pohjaista tietokantaa ei ole toteutettu. Se ei ole myöskään väittänyt näin suullisen käsittelyn aikana.
- 28 Kantaja esitti kyllä istunnossa yhteisen tutkimuskeskuksen toimihenkilön allekirjoittaman asiakirjan, joka otsikkona oli ”loppuselvitys”. Tämän asiakirjan 2 kohdassa oli useita tieteellistä ATK-järjestelmää koskevia toteamuksia ja erityisesti seuraava lause: ”Järjestelmää on parannettu ja se on vastedes täysin toimiva”.
- 29 Kantaja myönsi kuitenkin istunnossa, että loppuselvityksen 2 kohdassa tarkoitettu ATK-pohjainen tietokanta ei ole sopimuksen liitteessä 1 olevan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu tietokanta, vaan sopimuksen liitteessä 1 olevan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kokouksia järjestettäessä laadittu nimi- ja osoiteluettelo.
- 30 Näin ollen on riidatonta, että 28.3.1996 tehdyssä sopimuksessa määrättyä ATK-pohjaista tietokantaa ei ole toteutettu.

- 31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että ”loppuselvitys”-nimisen asiakirjan 1 kohdassa puhutaan kantajan mainitsemasta nimi- ja osoitteluetelosta. Tämän asiakirjan 2 kohta koskee sitä vastoin nimenomaan tieteellistä ATK-järjestelmää. Maininta, jonka mukaan tämä järjestelmä on toimiva, on siten väärä. Kantaja on lisäksi ilmoittanut istunnossa, että jos sen laatimassa loppuselvityksessä ei olisi ollut näitä toteamuksia tietokannasta, sen olisi ollut vaikea saada komissio maksamaan sille loppuerä.
- 32 Kantajan esittämän kustannusarvion mukaan palvelukseen oli määrä ottaa myös kaksi ATK-insinööriä tietokannan kehittämiseksi ja tiedealan konsultti, ja insinööreille maksettava palkkaus oli 28 000 ecua ja konsultille 12 000 ecua. Kantaja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa erityisesti kaksi sen ja kahden luonnollisen henkilön välillä tehtyä palvelusopimusta. Kantaja esittää, että nämä sopimukset vastaavat alunperin suunniteltua kahden ATK-insinöörin palkkaamista koskevia sopimuksia. Kuitenkin, ja ilman että on tarpeen tutkia tämän väittämän paikkansapitävyyttä, on todettava, että ATK-insinöörien tehtävänä oli toteuttaa tieteellinen ATK-pohjainen tietokonekanta. Nimenomaan tätä ei ole kuitenkaan toteutettu. Näiden kahden henkilön mahdollisesti suorittamat palvelut eivät siten voi vastata alun perin tarkoitettuja suorituksia, joita varten 28 000 ecun suuruinen palkkaus oli määrätty.
- 33 Kantaja väittää kuitenkin, että vaikka kyseisiä suorituksia ei ollut toteutettu, se johtuu siitä, että kantaja keskitti yhteisen tutkimuskeskuksen pyynnöstä voimavaransa sopimuksen ensimmäisen osan mukaisesti suorituksiin eli kokousten järjestelyyn, joka osoittautui laajemmaksi tehtäväksi kuin alun perin oli suunniteltu.
- 34 Tältä osin on todettava, että sopimuksen liitteessä 2 olevan 11 kohdan sanamuodon mukaan sopimusta tai sen liitteitä voitiin muuttaa tai täydentää ainoastaan kunkin sopimuspuolen asianmukaisesti valtuutetun edustajan allekirjoittamalla lisäsopimuksella. Komissio teki yhteisön puolesta 28.3.1996 tehdyn sopimuksen, ja komissiota edusti sopimusta allekirjoitettaessa yhteisen tutkimuskeskuksen ympäristön tutkimuslaitoksen johtaja.

- 35 Asiakirjojen mukaan ei ole mitään sellaista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin päätellä sopimusta muutetun sen liitteessä 2 olevassa 11 kohdassa edellytetyllä tavalla.
- 36 Kantaja on viitannut kirjallisessa käsittelyssä kahteen asiakirjaan.
- 37 Ensimmäinen niistä on Euroopan kemiallisten aineiden toimiston henkilöstölleen osoittama 28.5.1996 päivätty tiedote. Tiedotteessa viitataan ensin kantajan kanssa allekirjoitettuun sopimukseen, minkä jälkeen siinä muistutetaan Euroopan kemiallisten aineiden toimiston henkilöstöä noudatettavista sisäisistä menettelymääräyksistä sekä kokousten järjestelyssä että hallinnollisissa menettelyissä. Minkään tässä asiakirjassa, joka on laadittu vain kaksi kuukautta sopimuksen tekemisestä, ei voida katsoa merkitsevän sopimuksen muuttamista.
- 38 Toinen asiakirja on käsinkirjoitettu muistio, joka sisältää ”pöytäkirjan” 27.1.1997 pidetystä kokouksesta, johon Euroopan kemiallisten aineiden toimiston yksikön päällikön väitetään osallistuneen, ja jossa määritetään seuraavien kuukausien yhteistyöohjelma. Aluksi on todettava, ettei asiakirjan oikeaperäisyyttä vahvisteta millään tavoin: sitä ei ole päivätty, sen kirjoittaja ei ollut tiedossa, eikä mistään voida päätellä, että se koskisi 27.1.1997 pidettyä kokousta ja että Euroopan kemiallisten aineiden toimiston yksikön päällikkö olisi osallistunut siihen. Joka tapauksessa tämä muutaman rivin mittainen käsinkirjoitettu asiakirja sisältää vain nimiä ja ajanjaksoja koskevan maininnan eikä yhtään yhtenäistä virkettä. Siitä ei voida päätellä, että sopimusta olisi pätevästi muutettu yhdeltä sen olennaiselta osalta.
- 39 Kantaja on esittänyt istunnossa kaksi muuta asiakirjaa näyttääkseen toteen, että osapuolten välillä oli syntynyt sopimus alkuperäisen sopimuksen muuttamisesta ja siten ATK-pohjaisen tietokannan toteuttamiseen liittyvien töiden siirtämisestä toiseen vaiheeseen.

- 40 Ensimmäinen asiakirja on komission 5.8.1997 päivätty muistio. Siinä todetaan, että sopimuksen teknistä liitettä, jossa määritetään kantajan toteutettavina olevat suoritukset, on ”muutettu suullisesti”.
- 41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa aluksi, että tämä muistio on komission sisäinen asiakirja, joka on laadittu valmisteltaessa vastaajan kirjelmiä tätä asiaa varten. Istunnossa esitetyistä seikoista ilmenee, että kantajan avustaja sai tietää tästä muistiosta tiettyjä yhteisen tutkimuskeskuksen toimihenkilöitä vastaan aloitetun kurinpitomenettelyn yhteydessä, joka liittyi 28.3.1996 tehtyyn sopimukseen ja jossa hän myös edusti kyseisiä toimihenkilöitä. Avustaja otti tämän kurinpitomenettelyn yhteydessä jäljennöksen tästä sisäisestä muistiosta.
- 42 Joka tapauksessa asianlaita on niin, ettei kyseisestä muistiosta käy ilmi, että sopimusta olisi muutettu sen liitteessä 2 olevassa 11 kohdassa edellytetyllä tavalla.
- 43 Toinen asiakirja on asiakirja nimeltään ”loppuselvitys”.
- 44 Aluksi on syytä todeta, ettei kantaja ole voinut selvittää sitä, miten se on saanut asiakirjan haltuunsa. Istunnossa on tullut selväksi, ettei yhteinen tutkimuskeskus ole antanut tätä asiakirjaa kantajalle niiden sopimussuhteessa. Sitä paitsi, jos asianlaita olisi ollut näin, kantaja olisi heti kanteen nostaessaan voinut esittää kyseisen asiakirjan. Todellisuudessa tämä erään yhteisen tutkimuskeskuksen toimihenkilön allekirjoittama asiakirja on tullut kantajan avustajan tietoon, kuten edellä 40 kohdassa käsitelty asiakirja, vasta komission tiettyjä yhteisen tutkimuskeskuksen toimihenkilöitä vastaan toteuttaman kurinpitomenettelyn yhteydessä, joka liittyi 28.3.1996 tehtyyn sopimukseen ja jossa kantajan avustaja edusti myös kyseisiä toimihenkilöitä.

- 45 Tässä asiakirjassa ei myöskään mainita mitään sopimusehtojen muuttamisesta. Vaikka asiakirjassa kuvataankin kantajan suorittamia tehtäviä kokousten järjestämiseksi, siitä ei ilmene, että nämä suoritukset olisivat ylittäneet sen, mitä alkuperäisessä sopimuksessa oli määrätty. Lisäksi tieteellistä ATK-pohjaista tietokantaa koskevalla loppuselvityksen 2 kohdalla loppuselvityksessä vahvistetaan päinvastoin se, että kantaja oli tietoinen siitä, että saadakseen loppuerää koskevan maksun, sen oli myös väitettävä suorittaneensa nämä työt, vaikka niitä ei ollutkaan suoritettu.
- 46 Näin ollen minkään asiakirjan perusteella ei voida näyttää toteen, että sopimusta olisi muutettu siinä edellytetyllä tavalla.
- 47 Vaatimus komission velvoittamiseksi korvaamaan kantajalle tämän kärsimä vahinko, joka on aiheutunut hinnan jäännöserän maksua koskevasta viivästyksestä, on tämän vuoksi hylättävä. Näin ollen vaatimus korkojen maksamisesta erääntymispäivästä siihen asti, kun jäännöserä on kokonaan maksettu, on myös hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 48 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja koska kantaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 49 Koska yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa 9.12.1997 antamassaan määräyksessä todennut, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin, se, mitä tässä tuomiossa määrätään oikeudenkäyntikuluista koskee myös yhteisöjen tuomioistuimessa käydystä menettelystä aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kanne hylätään.
- 2) Kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Potocki

Bellamy

Meij

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä kesäkuuta 1999.

H. Jung

kirjaaja

A. Potocki

jaoston puheenjohtaja